

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40

V administraciji prejemani velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inzerate) vsprejema upravništvo (in ekspedicijska) v „Katol. Tiskarni“, Vodniškove ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Semenških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredno nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 100.

V Ljubljani, v četrtek 2. maja 1895.

Letnik XXIII.

Vabilo na naročbo.

S 1. majem pričanja se nova naročba, na katero uljudno vabimo p. n. občinstvo.

„SLOVENEK“

velja za ljubljanske naročnike v administraciji:

Vse leto 12 gld. | Četrt leta 3 gld.
Pol leta 6 „ | Jeden mesec 1 „

Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec.

Po pošti velja predplačan:

Vse leto 15 gld. | Četrt leta 4 gl. — kr.
Pol leta 8 „ | Jeden mesec 1 „ 40 „

Upravništvo „Slovenca“.

Državni zbor.

Dunaj, dne 1. maja.

V včerajšnji seji se je nadaljevala razprava o davčni reformi. Rešili so se §§ 104—109. Debate so se vdeleževali poslanci Kaiser, dr. Schorn, dr. Kronawetter, dr. Fournier, dr. Dostal, Noske in vladni zastopnik, sekcijski šef dr. pl. Böhm-Bawerk. Glede razdelitve odstotkov od davkov železnice je vladni zastopnik zagovarjal vladno predlogo. Rekel je, da je v marsikaterih deželah težko določiti, katero je glavno mesto dežele, n. pr. v Istri, Goriški, na Predarlskem. Nastalo bi tedaj težavno vprašanje, katero mesto naj dobi davek od železnice.

Tudi poslanec Kaiser je odločno zagovarjal koristi kmetijskih občin. Kmetijske občine imajo v primeri z veliki mesti prav malo dobička od železnice.

Tirjatve kmetijskih občin so tudi radi tega opravilene, ker jih bodo stroški prenesenega delokroga bolj občutljivo zadele, nego velika mesta.

Ob koncu se je seje je razpravljala nujni predlog poslanca dr. Pacaka, kateri pozivlja vlado, naj izposluje razsodbo najvišjega sodišča glede vprašanja: „Ali vživa v zbornici govorjen govor po ustavi za jamčeno imuniteto, če tudi ni zabeležen v stenografičnem zapisniku?“

Poslanec Pacak je utemeljeval nujnost predloga, trdeč, da sedanja praksa glede čeških govorov v zbornici nasprotuje ustavnim državnim zakonom, redu kazenskega prava, kakor tudi tiskovnemu zakonu.

Zoper nujnost je govoril Jędrzejewicz, kateremu je tudi pritrdila zbornica.

Poslanec Hauck in tovariši so interpelovali justičnega ministra, ali ne bi hotel glede na dogodke pri porotni obravnavi Eichingerjevi izdati odlok, da se k enakim obravnavam sme med ženske razdeliti le samo tretjina vstopnic.

Trgovinski minister g. v. Wurmbrand je odgovoril na interpelacijo poslancev Burgstaller, Alfred Coronini in Gregorčič glede druge železnične zveze s Trstom.

Vrhovno vodstvo železnice je izdelalo načrte in študije za obe progi; za progo Celovec čez Karavanke in za progo čez Ture. Pri prvi progi se je v poštev jemala črta Celovec-Ljubelj-Divača, pa tudi druga črta Celovec-Gorica. Za progo čez Ljubelj so se naredili načrti na podstavi mešanega sistema. Ravno tako je izgotovljen načrt za črto Skofja Loka-Divača. Poizvedbe glede dohodkov te črte se vrše. — V zvezi s progo skozi Bohinj se pregledujejo tudi starejši načrti čez Predil. Iz med 11 projektov čez Ture prideta v poštev samo dva — črta skozi

Gostinec in skozi Radstadt. Glede železnice Gorica-Ajdovščina se vrše pogajanja med ministerstvi. Od teh je odvisno, ali se bo ta železnica gradila — ali ne.

Poslanec Lueger je postavil predlog, naj se glede na važnost druge železnične z Trstom v prihodnji seji prične razprava o ministrovem odgovoru. Predlog se je odklonil.

Prihodnja seja bo v četrtek.

Nasledki potresa.

Pomoč deželi.

Tržaška „Edinost“ piše: „V Ljubljano, kjer je neposredno beda zares največja, obrača se pozornost sveta v prvi vrsti. Toda, ako se ozremo po deželi okrog, ne nahajamo manjše bede, nego v mestu samem, tu in tam morda še celo večjo.“

Samo ozreti se je treba v Vodice, okraja kamniškega, kjer je potres najhujše razsajal in je najbrže tudi pravo središče vse katastrofe. Tukaj je tako vse razdejano in razbito, kot bi bile padale v poslopja težke kroglice iz bojnih topov! Pisaleu tega, ki se je osebno prepričal o grozni nesreči v kotlu okrog Vodic, ježili so se groze lasje, videčemu nepopisno bedo. Tu je razmesarjeno in na nečuten način razmetano celo poslopje, ondi odtrgan je jeden konec in razpršen daleč na okrog, med tem ko stoji drugi konec poslopja še navpik, hudo razmršen in razpokan; zopet drugej podrti je vse, le jedna stena moli kvišku in sredi te stene razbita votlina okna. Podrti stropi, strehe, po cela pročelja hiš, to je navadna podoba te silovite katastrofe v Vodicah in po bližnjih vaseh. Najhujše prizadeto je selo nad Vodicami z imenom Igrišče, ležeče na prijaznem holmiču. Pero se protivi popisati to, kar je naredil potres iz te naselbine.

LISTEK.

Hetmanov ljubljenc.

Iz „Ukrajinskih dum“ prel. E. L.

(Konec.)

„Ne ljubi?“ je zašepetal Jurij. „Pa zakaj?“

Tu se je sklonila hetmanova žena h kodrom ljubeznjivega kozočka in mu začela govoriti o — Yčenskem. Bilo ji je kakor bi pripovedovala povest tako žalostno in otožno, da so jo solze oblile.

... pa dete, katero je hetman ljubil in gladil, počiva že davno v gomilei. Toliko je je ljubil, da mu ni ostalo v srcu ljubezni za druge otroke... Hetmanova je končala svojo povest, pa Jurij je bil danes zelo radoveden; njegovo mlado lice je kar gorelo, i hrepenel je zvedeti vse, vse o srečnem hetmanovem ljubljencu. Govor se je plel vedno dalje, konečno i o liri, ki je visela na steni, o kateri je Jurij dobro vedel, da je igral nanjo mladi Yčenský. Nikdo je ni snel in njegovo uho ni slišalo še nikdar njenih zvokov.

„Pa je Yčenský lepo igral?“ vpraša Jurij.

„O lepo, ... tako lepo, da hetman ni hotel slišati druge godbe. Na dan njegovega patrona, svetega Miklavža, mu je zaigral pesem, katere ne pozabi nikdar... nikdar... Bila je to zadnja pesem, s katero je Yčenský oblažil svojega očeta.“

„Gotovo je bila lepa pesem, kaj?“ Jurij je vzdihnil.

„Zakaj več ne govoriš, Jurij?“ Gospejin glas je pretrgal grobno tiho, ki je bilo nastalo.

„O gospa!“ vzdignil je kozoček sklenjene roke.

„O gospa, želel bi tudi jaz slišati ono čarobno pesem.“

„Zares?“

Kozoček je pogledal gospo tako udano, tako milo, da ni mogla, da bi mu ne izpolnila njegove vroče prošnje. Vstala je ter snela liro. Gospejine bele roke so hipoma začarale zadnjo pesem hetmanovega ljubljenca. Donela je čarobno, vsak glas se je globoko vtiskal v kozočkovo dušo. Zadnji glas... Pa Jurij razkošja premagan je zašepetal:

„Se, se, draga gospa!“

Gospa mu ni odrekla. Ponovila je pesem še jedenkrat in večkrat. Njeni prsti so se tresli na strunah. Jurij je zatisnil oči.

Krasen sen! Sanjalo se mu je, da je prišel naglo hetman. Ko mu je on ubiral ono ljubeznivo pesem, razjasnilo se je nakrat hetmanovo lice, temni mrak se je izgubil iz njegovega čela in na ustnicah se mu je zabliščal — usmev.

Juriju se je dolgo, dolgo časa sanjalo.

Ko se je prebudil, je visela lira zopet na svojem mestu. Ubogi sanjalec spoznavši, da se mu je prikazal hetmanov usmev le v sanjah, je bridko zajokal. Gospa je pa klečala pred podobo Matere Božje

ter udano molila; njene zarosene oči so bile uprte v lučico, obešeno pred sveto podobo. Jurij je stal, pa se je ni upal motiti... v ušesih mu je donela pesem, pa je donela vedno, vedno...

* * *

Drugo leto se je vrnil hetman iz vojske ravno na dan sv. Miklavža. Dobro je služil kralju, sebe je proslavil — pa kaj pomaga slava, če ni sina, ki bi jo podedoval.

Grad po hetmanovem priходу ni oživel. Hetman je padel v neizrekljivo zamišljenost. Kamorkoli je pogledal, vse ga je spominjalo na sina — pokoseno njegovo srečo. Na ustnicah mu je igrala neuljudna bol — vsak je pred njim zbežal. Tudi Jurij se je skrtil k vratarju.

Po žalostnem dnevu je nastala še žalostnejša noč. Zamračeni nebeški obok je zagrnil ves okraj z debelo sneženo odejo. Iz sob in dvoran se ni glasil niti jeden veseli glas; tudi luči so počasi ugašale. Le v hetmanovi sobi je brlela luč. Hetman je bdel skoro celo noč. Še le proti jutru se je sklonilo njegovo težko čelo na opirališče starega naslonjača. —

V istem času so zaropotale v vratarjevem stanovanju železne duri. Nekdo se je izmuznil z njih in se vlekel kakor senca do gospejine sobe. Tam je taval v temi in se izgubil kmalu zopet... Za durmi se je slišal le tresoči težki zdihljaj. Nihče ni vedel o tajni kozočkovi nameri.

Ljudje, koder sem jih srečaval, lazijo blede in propadeli okoli podrtnih selišč, tužni so pogledi iz njihovih oči, tako tužni, da se moraš vzdrževati, da ne zajočeš na glas. Samo vse to videti, pa bi človek dal do zadnjega božjaka tem pomilovanja vrednim ljudem. In vendar ne čuješ niti jedne tožbe iz ust teh ljudij. Saj se revčki še sami ne zavedajo danes, kake nasledke boče imelo za nje vse to pozneje. Strah jim nautaja dušo in telo, tako, da čutijo v jednomer gibanje pod seboj. Utis, kakoršnega je naredila prva grozna noč na ljudi tega kraja, je težko zopet naslikati, kakor ga čuješ imenovati ondi okrog. Kako silovit podzemski vihar je moral tu razsajati, zamore se soditi po tem, da se je zemlja valila in delala holmee in doline kot morje v najhujem viharju. Najvišja sadna drevesa v vrtilih pri-pogibala so se do tal in kjer so stala gosto skupaj, lomilo in klestilo je vse navskriž. Grozno gromenje in treskanje pak je spremljalo pod zemljo dogodek na površini.

Na lici mesta takoj se mi je vzbudila misel: kaj sedaj? Ljudstvo samo si ne vé pomagati, zato je prvič prezbegano, drugič prenevedno. Ako se jim izdatna podpora ne prinese domov, bode moralo mnogo od njih ostaviti svoje dome in iti prosjačiti po svetu milodara. In vendar je težko pričakovati, da bi se nesreča uradoma v istem obsegu in z isto hitrostjo cenila in uvaževala s podporami, kakor je v resnici velika. Vse le gleda v stolico, v Ljubljano, kjer hvala Bogu podpora še dosti izdatno narašča, a dežela utegne biti pozabljena ali vsaj ne obdarovana s tako hitro in izdatno pomočjo, kakor je potrebno.

Zatorej apeluje pisalec teh vrstic na vsa človekoljubna srea: odprite se! Na kakoršni koli način naj se pomaga revnim siromakom.

Tako „Edinost“. Reči moramo, da se je nam, ko smo to brali, zdela pisava pretirana. In tako se bo morda še komu zdelo, kedor ni sam videl teh krajev. Včeraj smo si osebno ogledali ta kraj nesreče in reči moramo, da so Vodice od potresa najbolj razdžane in da po žalostnih nasledkih sklepati moramo, da je podzemeljski element imel tukaj svoje središče. Kedor si hoče napraviti sliko razdejanja po deželi, katero je povzročil potres, poda naj se iz Ljubljane proti Ježici, stopi naj na jedno stran skozi Črnuče v Mengiško in Komendsko faro, na drugo stran pa skozi Gameljne na Skaručino, Vodice, Repnje, potem Smartno pod Šmarno goro in skozi Št. Vid nazaj v Ljubljano in tu bo videl, kolika nesreča je zadela po potresu izven Ljubljane našo deželo. Po Vodiški vasi so hiše, in teh je do 30, tako razdžane, da stoji le še kaka stena. Zanimivo je poleg razvalenih zidanih hiš videti zraven stoječe na pol trohnele lesene bajte, ki stoje tako, kakor bi ne bilo najmanjšega potresa. Neizmerno žalosten je pogled v vodiško župnijsko cerkev, katere stanje najbolj označi beseda: Bila je!

Škode samo pri cerkvi, župnišču in gospodarskih poslopih je za Vodice naračunala komisija 100.000 gld. Škode pri cerkvi na Skaručini 5000

* * *

Zjutraj na vse zgodaj, ko so bili še vsi v trdem spancu, se je prebudil naglo hetman. Nekaj ga je prebudilo... Mogočna njegova postava se je vzdignila kakor blisk. Tlak je zadonel... Ves vznemirjen gleda k durim...

Čudež ali res?

Zdelo se mu je, kakor bi igral njegov nepozabljen sinček „zadnjo svojo pesem“. Čim bolje je v gorečem zamaknjenju poslušal, tem jasneje in bolje je poznavał zvok ljubljenske lire... Ne, to ni sen... njegovo srce se je širilo razkošja boljših dnij, njegovo lice je žarelo.

Pa lira jo donela dalje, vedno dalje... zvoki čarobne pesmi so prešinjali močnejše in močnejše hetmanovo srce. Jeden skok — hetman je bil pri durih. Ostroge so veselo zazvene. Duri so zaropotale...

V veži je sedel na mrzlih kamnenih ploščah Jurij, tresoč se od mrazu. Na mrzlih kolenih je stiskal liro; njegovi prsti so brez prestanka izvajali strunam zadnjo pesem hetmanovega ljubljence.

Jurij se ni ustrašil hetmanovega pogleda. Upri je svoje otroške oči vanj in igral naprej. — Odkar stoji Ukrajina, se je prvič zgodilo, da je poljubil hetman kozaskega najdenca, pa še kako vroče! Jurij ni imel vzroka tožiti več gospej, da je hetman proti njemu neuljuden. Hetmanov prvi poljub tudi ni bil — zadnji poljub. — — —

gld., v Repnjah 2500 gld. — V fari Šmartno pod Šmaro goro je škoda 82.000 gld. in samo pri cerkvah in župnišču 27.000 gld. — Dežela je torej silno potrebna obilne in nujne pomoči, katera upajmo, da ne bo izostala.

Ljubljana po potresu.

Ker je deželna vlada dodala še dva državna inženirja, pomnožilo se je število komisij po mestu v toliko, da jih posluje sedaj 8. Seveda se to pri 1400 hišah ne pozna dosti in gre posel le polagoma, dasi tudi vestno in temeljito od rok. Vsled nevarnosti morali so te dni nekateri gospodarji že priče podirati poškodovana svoja poslopja in po več ulicah nadleguje občinstvo neznosen prah. — Koliko bode število hiš, ki se bodo morale do tal ali v gotovem delu podreti, se zdaj še ne da konstatovati. — Izmej cerkev pregledane so zdaj stolna, frančiškanska, št. peterska, št. jakobska in trnovska ter nunska. Trnovská je znotraj neznatno, dokaj bolj pa sta oba stolpa poškodovana in ju bode treba do urnega kazališča podreti in z nova dozidati. Župnišče in gospodarska poslopja so tudi precej trpela. O cenitvi škode ljubljanskih hiš in dr. še ni nič definitivnega določeno.

Gosp. kanonik dr. Elbert in gosp. državni poslanec dr. Ferjančič, prvi za ljubljanski, drugi za dunajski pomožni odbor, potujeta v petek in soboto po poškodovanih krajih okolice, da poročata svojima odboroma o sedanjem stanju.

V permanentnem odseku občinskega sveta ljubljanskega naznanil je županov namestnik Vončina, da bodo odslej komisije za pregledovanje poslopij ob enem cenile tudi škodo, povzročeno po potresu, ker je le na ta način mogoče to nujno delo čim preje izvršiti. Rok za odpoved stanovanj podaljšal se bode izjemoma do 20. t. m. Odsek vzel je nadalje v znanje, da je mestni zdravstveni svet že odobril sanitarno-policijski red in hišni red za barake. Konečno dovolil je odsek nekaterim zasebnikom zgradbo lastnih barak.

V naturalijah so darovali: Gospa Eliza pl. Melzer v Kremsu 3 zaboje obleke in 1 vrečo perila; gospod Štefan Schneider v Kranju 53 kilo sira; gospod D. Rakusch v Celju 10 štedilnikov iz vlitenga železa; vodstvo parnega mlina v Szegedinu 10 vreč moke; gospod Anton Krisper, trgovec v Ljubljani, 5 vreč moke; gospod Miroslav Kafka v Příbramu 1 sodček konjaka; gospod Pavel Heller, tovarnar v Brunn-u, 2 zaboja žeblijev; gosp. Josip Gruber, pekarski mojster v Opatiji, 2 vreči kruha; gospod J. Culot v Brežicah 2 zaboja jedil; tvrdka Gričar & Mejač v Ljubljani 4 fine posteljne odeje.

Darovi pomočnemu odboru za Ljubljano in okolico.

I. Izkaz.

Gg.: M. Walluschnig v Trstu 100 gld., L. C. Luckmann v Ljubljani 1000 gld., bratje Hesselberger v Monakovem 50 gld., neimenovani 100 gld., Henrik Benico v Pragi 100 gld., Jakob Riper na Dunaju 25 gld., V. Weezerzick v Karlovih varih 5 gld., Henrik Deutsch in drugovi na Dunaju 25 gld., Jurij Posilovič, nadškof v Zagrebu 200 gld., Leopoldina Gregorizh na Dunaju 50 gld., Kreidel in sin na Dunaju 5 gld., reška kreditna banka v Reki 100 gld., predstojništvo mestne obč. v Beljaku 383 gld., Aleksander Malič v Inomosta 100 gld., Josip Lengyel in sin v Marczali 10 gld., Gustav Heidenheim v Semnici 20 gld., Vinko Križman v Trstu 5 gld., hranilnica v Čakarturnu 25 gld., Herman pl. Löhner na Dunaju 50 gld., baron Maks Heine Geldern na Dunaju 100 gld., grofinja Julija Norman roj. pl. Vest 100 gld., dr. Löbel na Dunaju 10 gld., Friderek baron Rechbach in soproga Kreutberg 100 gld., Franc vitez pl. Langer v Beršlinu 50 gld., Josip Halla na Dunaju 50 gld., ogerska komercijalna banka v Budimpešti 250 gld., kranjska industrijska družba na Jesenicah 5000 gld.

Falb o ljubljanskem potresu.

Iz pogovora, ki ga je imel profesor Falb z nekim naravoznancem o vzrokih in kakovosti ljubljanskega potresa, posnamemo sledeče: Glavna lastnost ljubljanskega potresa in potresov sploh je prvi glavni sunljaj, takozvani katastrofni sunek; tega je čuti vedno najhujše, vsi poznejši tresljaji so slabši. Nadalje ne ponavlja se nobeden katastrofni sunek več, ampak

slede le manjši in slabši sunljeji, kateri pa trajajo več tednov ali celo mesecev. Po teoriji, katere se držim jaz, menim, da je ljubljanski potres vulkanske narave, kakor tudi oni v Zagrebu in Iquique v južni Ameriki in pri takih je nemogoče še drugi katastrofni sunljaj. Po mnenju mojih nasprotnikov, ki trdijo, da je ta potres tektoničen, je pa ponovitev še mogoča. Moje mnenje uresničilo se je tukaj popolnoma. Prvi sunek ob 11. uri 26 minut se je raztezal proti severu do Dunaja, proti zahodu do reke Adiže in proti jugu do Sarajeva, da še celo v Rimu se je čutil. Zbog tega velikega učinka pa pravi dr. Schwan, da so prvi sunki opominjali na glavni sunek ob 3. uri 37 minut. Toda ta se je pojavil samo v Ljubljani in bližnjih okrajih in to je dokaz, da sem imel jaz prav.

Recimo, da stoji Ljubljana na delu zemlje, pod katero deluje vulkanska sila, vendar jej ne preti, razun potresa, nikaka druga nevarnost. Tudi vroči vreleci so vulkanske narave, in vendar se ni bati v njihovem obližju nikake eksplozije. Med zemeljsko površino in vulkani nahaja se neizmerno debela plast, katera znaša večkrat nad štirideset milj. Da je ravno pod Ljubljano jako debela plast, sklepati je iz tega, ker se je potres tako na daleč in na široko pojavljal, kajti eksplozija, ki se vrši jedno miljo pod zemljo, obsega veliko manjši del, kakor pa ona, ki se vrši pod sedem milj debele plastjo. To se je pokazalo v Lizboni kakor tudi v Ljubljani. Gotovo je, da je jako težko izračunati to globočino. Do sedaj znano je le jedno orodje, s katerim bi se zamogla meriti globočina in še to je samo na papirju. Imenuje se pa sismobathmeter ali merilo za globočino potresa.

Naročil je je Ismael paša, ko je prebral mojo knjigo „o prevratu zemlje“, in je je nameraval podariti sultanu. Mehanik je pa delo šele do polovice zgotovil, ko je Ismael umrl. To orodje sem izumil na potovanju v Južno Ameriko.

Da bode pa nastal potres, to sem jaz spoznal iz kritičnih dnij. Izdal sem vremenske napovedbe v zadnjem zvezku za čas od januarja do julija letošnje leto. V prvi izdaji nisem priobčil nikake napovedbe potresa, ker se mi je očitalo od več strani, da bi s tem vzbujal vznemirjenje. V drugi izdaji, ki je izšla meseca decembra preteklo leto, zdelo se mi je pa potrebno povedati svoje mnenje in zapisal sem za čas od 4. do 8. aprila sledeče besede: „V teh ali naslednjih dneh mnogoter potres“. Dan 9. aprila zdel se mi je posebno kritičen, tembolj, ker je bilo blizu izvenredno zvezdno stanje, katero je navadno kolikor toliko nevarno; poleg tega je pa še mesec april, ki se že sam ne sebi sme imenovati kritičen. Akoravno ni bilo v Ljubljani 9. aprila potresa, vendar se z gotovostjo naslanjam na svoj izrek in sicer iz dveh vzrokov. Prvič, rekel sem „ali v naslednjih dneh“ in drugič čutili so v resnici po celem Grškem 9. aprila potres. Iz tega sklepam toraj, da je bil vendar omenjeni dan začetek potresa.

Do tega prepričanja sem pa prišel le z opazovanjem in primerjevanjem. Pri enakem stanju zvezd, kakoršno je bilo sedaj, bilo je že veliko potresov.

Na potres vpliva tudi veliko luna sama. Kakor povzroča pri morju, da upada in narašča, tako vpliva luna tudi na podzemsko tekočino. To trdijo vsi zvezdoznanci. Omenjeno gibanje zemske tekočine je toraj vzrok, da se vzdigujejo zemske plasti.

Kakor sem že omenil, bati se ni nobene katastrofe več, ponavljali bodo se le še manjši sunljeji. Vulkansko ognjišče izpraznilo je hkrati svojo veliko težo, ki se je nabirala v njem že več stoletij. Kadar je vse umirjeno v sredini, tedaj se ni bati nobene nesreče.

Iz Naklega. Kakor se je že bralo v „Slovenecu“, smo tudi pri nas precej čutili šibo Božjo, grozoviti potres. A, hvala Bogu, znatne škode ni napravil nikjer, niti na zasebnih hišah, kjer je le omet pometal na tla, niti na cerkvah. Nakelsko cerkev zvezati bo treba le nad korom, pa je le mala razpoklina. Neki hlapec, ki je hodil ono noč domov ob času potresa, pripovedoval je, da je prav natanko videl, kako se je zvonik farne cerkve majal kakor smreka v gozdu, a vendar ni poškodovan. Nasproti pa je prišlo povelje od okr. glavarstva, da smo morali cerkvico sv. Magdalene na Okroglem zapreti. Cerkev je pač stara in slaba in že preje je kazala razpoke, katere so sedaj razširile. Tudi križ, ki je na vrhu zvonika, je nagnila grozna sila v smeri potresa proti

sevorozahodu. Kapelanija ni skoro nič poškodovana, nekoliko bolj poškodovan pa je farovž, toda tudi ne znatno. Ker je Bog tako čudovito ohranil Nakelsko župnijo, napravili so za čast Božjo vneti g. župnik Jakob Mrak zadnjo nedeljo procesijo k sv. Nikolaju v Strohlinj, koder cerkev prav nič ni poškodovana, kjer so bile pete litanije; ko se je procesija vrnila v farno cerkev, bil je „Te Deum“ in pa blagoslov z Najsvetejšim. Pa bi ne bilo nič čudno, ko bi nas bil Bog malo bolj udaril in toliko bolj mu moramo hvaležni biti, da se nas je usmilil, ker se tudi v naši fari nabajajo ljudje, ki ne poznajo sv. časov. Tako se je na Okroglem v neki hiši, kakor sem slišal, vse nedelje v postu prav pridno plesalo, pa ona hiša ni gostilna. Tudi še zdaj, v tem prežalostnem času niso hotele utihniti harmonike in mladi ljudje so noreli na plesu. O da bi vendar spoznali ljudje prst Božji, ki jih opominja k pokori! — Več ljudij pri nas je opazilo že veliki teden, menda na veliko sredo popoldne bučanje v zemlji. Tudi to so videli, da se je pred vsakim sunkom in ropotom na vzhodni strani nekako zablistalo. Neki železniški čuvaj, ki je hodil ob istem času ob progi, pravil je, da so pri prvem sunku vsi ptiči zafrfotali in zapeli, goveja živina je žalostno zatulila in psi in mačke so težno zalajali in zamijavkale. Narava je spoznala svojega gospodarja in Boga, le marsikateri človek ne pripozna Boga oblasti nad vetrovi in potresu. Pravile so tudi ženske, da so na veliki petek grozno pokale skale v gorovju. — Mogoče, a ne jamčim za to.

D. M. Polje, dne 2. maja. Tesarski mojster Janez Verhovnik je z vso pozornostjo in spretnostjo snel tukajšnje zvonove iz silno razpokanega premaknjene in zdrobljenega zvonika ter jih obesil v leseni kolibi, ker se mora zvonik takoj odstraniti. Podrl je imenovani strokovnjak tudi že zvonikovo streho, tako da se danes pričinja po mojstru zidarju odstranjevati s požrtvovalnostjo in pridnim pritiskom župljanov, ker dovolj delavcev ni moč dobiti, tudi zidovje. Cerkev in župnišče sta proč; škoda je grozna. Če ne dobimo izdatne zunanje denarne pomoči, smo vničeni. Rešilo se je v kratkem, kar se je dalo rešiti in v tem času s hitrim neumornim delovanjem res veliko storilo, a cerkev in župnišče imata toliko lesenih vezi in podpor, da se vidi, kakor bi bilo sredi gozda. Tudi obe podružnici sta močno poškodovani, osobito sv. Andreja v Kašlju. Še le lansko leto dobili so Kašljani veličastno zvonjenje; zvonik in cerkev sta se toliko spretno priredila in prenovila, da se je mislilo, da trem rodovom ne bode treba skrbeti za cerkev, a v jednom trenutku je vse pokončano. Zvonovi se morajo iz zvonika pobrati, ker ga nihče ne upa trajno zvezati; ljudstvo je obupno in že so nekateri zato, da bi se podružnica opustila, pa ogromna večina ima jedino željo, da se v varnost spravijo zvonovi, popravila in delo pa odložé na boljše čase. Prvo je, da se priredita župnijska cerkev in župnišče, ker kaj bo po zimi, ker ni tu v obližji dobiti niti stanovanj, niti dostojnih prostorov za službo božjo? Ubogo ljudstvo, če bo moralo pod prostim nebom prezimovati! Misel na bodočnost nas tare. Dan za dnevom se zbiramo tu prav po izgledu prvih kristijanov k službi božji na pokopališču, na prostem, na grobeh svojih dragih. Večer za večerom prihajajo mej glasnimi molitvami cele vrste vernih ne le domačinov, večkrat tudi iz sosednjih župnij z bliščečimi lučicami v rokah. Kak pretresljiv prizor! Kak mogočen odmev po grobljah ranjkih: „Sibe potresa, reši nas o Gospod!“

Dobrova, 1. maja. (Dodatek o potresu in drugo.) Od mojega zadnjega poročila (dne 23. apr. t. l.) pa do danes, ko to-le pišem, našelo se je 9 do 12 malih potresnih sunkov tukaj, med katerimi je bil oni včeraj zjutraj okoli tri četrt na drugo uro najmočnejši; bil je tudi včeraj zvečer ob 7. uri 2 m. še jeden prav majhni sunek. Tako se polagoma izteka ta silna naravna ura, ki je bila pod površjem zemlje tako močno navita in po katerej je vsega-mogočni Bog tako ostro pridigoval ljudstvu, da se ga zopet oklene. — Ob vseh procesijah, ki so došle le-sem na Dobrovo med temi groznimi dnevi, bilo je do blizu 14.000 ljudij udeleženi. Goreče molitve pobožnega ljudstva pa ne bodo ostale brez koristnega sadu, Marija jih je gotovo milostno uslišala. — Pretečeni teden cenila je po vsej tukajšnji fari v to odločena komisija škodo, ki jo je silni potres napravil. Dotični specijelni zapisnik kaže 128 strank, ki so bile huje prizadete. Samo pri teh nacenilo se je škode celih 29.325 gld. Med temi je več takih revežev, ki bodo morali svoje hiše v temelj podreti,

a jih brez zdatne tuje usmiljene pomoči ne bodo mogli več pozidati. — Farna cerkev se je bila popolno zaprla še le v soboto po Velikej noči; od tistega časa opravlja se vsa božja služba v kapeli na pokopališču; ta kapela je silni potres prav srčno prestala, niti na oboku, niti po zidovih ni zapustil silni element kakih sledi. — Kar podružnice zadeva, trpela je največ ona sv. Martina v Smartnem, za njo pridete na vrsto oni sv. Janeza Krstnika v Gabrijli in sv. Neže v Brezju, popolno nepoškodovana je pa ostala ona sv. Jurija na Hruševem, ki je zidana na trdnjaki. — Dne 23. aprila pregledal je nadinžener Schwab iz Postojine tukajšnjo farno cerkev in šolsko hišo. Zvonik je trden, kot bi bil vlit; pri zidovju in ob kupli cerkve pokazalo se je precejšnjih rask, ki se bodo pa dale dobro popraviti. Farovž je pa v drugem nadstropju hudo razdrapan in bode treba precej železa, da se ga zopet dobro in varno skupaj sklene. Šola je tudi, hvala Bogu, pri vsej sili potresa ostala trdna, osobito v pritličji. Nekoliko dela in stroškov, pa bode zopet na trdnem. Farna cerkev do odloka merodajne gosposke ostane še zaprta. V zabristiji moral se je obok na jednom mestu podpreti. — „Molitev za odvrnitev potresa“ razdelila se je med tukajšnje farane do blizu 400 odtisov. Te molitve naj bi se dodajale z dnevnic in letnico potresa vsakej molitvenej knjižici, ki v bodoče izide ali se izda v obnovljenem natisu; tako bi grozni dnevi ostali tudi poznim zanamcem v dobrem spominu, kar bi utegnili roditi dobrega sadu. — Ljudstvo se je dobro pomirilo in spravilo svoja izvanredna prenočišča z malo izjemo zopet pod hišne krove tam, kjer ni posebne nevarnosti, da se kaj skupaj seseda. — Skupne molitve vršé se pa še sedaj pri nekaterih znamenjih ob večerih za varstvo, pomoč božjo in odvrnitev šbe potresa. — Hvala Bogu, zdravstvo med ljudmi je poleg vse groze in strahu ostalo dobro v normalnem položaju. — Vseh potresnih sunkov od dne 14. apr. pa do včeraj zvečer našelo se je tukaj do 120; res ogromno število. Dobro, da ta strašna katastrofa ni nastala kakega tržnega ali sejmskega dne po dnevu, ko so vsi trgi in ulice ljudi, vozov in živine tako rekoč natlačeni. Ob takem dnevu bi bila smrt gotovo silno gospodarila in — Ljubljana bila bi v polnem pomenu besede druga Lizbona.

Iz Mengša. Ne bom popisaval potresa tolikrat popisanega, na drobno le nekaj naj omenim. Pri nas je po potresu narejena škoda cenjena, brez deloma zelo poškodovanih cerkv, duhovskih in cerkvenih stanovanj na 450.000 gld. po 7 srenjskih zastopih, od druge strani pa celo 500.000 gld. Torej je naša župnija v primeri z Ljubljano bolj poškodovana. Naklonjena nam je bila pomoč v prvi sili 680 gld. menda iz daru Njih Veličanstva, dobrega očeta svojih podložnih narodov. Ne zavidamo na kmetih obilnih darov Ljubljancem, pa pravična je naša želja, da bi dobrotljivi Bog tudi nam kmetom obudil usmiljenih src posebno, da bi se državni gosposdije poslanci za nas potegnili za zdatno pomoč in da bi ti posebno si prizadevali, da bi nam bili davki odpisani, katere je na vse strani obloženi kmet že poprej težko skupaj spravljal in plačeval, da bi si ohranil svoje stanovanje, katero je po izkazih zelo obloženo z dolgovi. Pa več se jih ni upalo svoje dolgove naznaniti, ker ima tisti več veljave, kateri ima cvenk, če ima ravno prazni žep.

Reška železnica in hrvatsko Primorje.

Iz Zagreba, 27. aprila.

Znano je, da je bil letošnje zime promet na Reko po železnici od Karlovca dalje večkrat popolnoma zaprt. Skoraj celi mesec se ni po tej progi nič vozilo in le z ogromnimi troški, ki presegajo več stotisoč goldinarjev, se je mogla narediti gaz čez visoke zamete v teh gorskih krajih. Na Reki pa so čakale ladije blaga iz Ogerske in Hrvatske ter zgubile čas, dočim so dotični trgovci, ki so prevzeli prevažanje robe, pretrpeli veliko škodo, kajti ladije so čakale v luki na njihov račun. Kako temu pomoči, da se kaj sličnega nič več ne bi ponavljalo. To vprašanje rešiti je imel ogerski minister trgovine, Daniel, ki je boravil te dni na Reki. Minister se sicer o tem ni izjavil reški deputaciji, marveč je samo obljubil, da bode vlada skrbela za razvitek trgovine na Reki v onej meri, da bode reška luka čim preje dosegla važnost tršćanske. To so lepe besede, ali je vprašanje, če se dadó tudi izvesti tako lahko, kakor misli minister. Reka želi, da

se zraven današnje železne proge sezida druga, ker se po jednej progi ne more blago tako hitro razposiljati, kakor po dveh.

Seveda so Rečani kakor tudi Mažari istega mnenja, da se poleg današnjega tira železniškega sezida drugi, nikakor pa ne, da bi se zidala kakšna nova proga do morja. Naravnost na Reko mora voditi železnica, ne pa tudi v ostalo hrvatsko Primorje, kajti samo Reka je poklicana, da gospoduje v Kvarneru. S tem se slažejo Mažari popolnoma tudi radi narodnostne politike, kajti oni želé Reko počasi pomazariti, zato se mora Rečanom ugajati na vse načine, da se vsaj deloma oklenejo mažarizma, kar se dozda še ni zgodilo.

Italijanska kultura je jača od mažarske, pa se zato Rečani ne morejo sprijateljiti z nazori ogerske vlade o mažarizaciji, pa je morda tudi v tem pogledu imel minister Daniel kakšen posel. Mi trdimo, da so Mažari v tem pogledu na čisto krivem potu. Rečani bodo tudi še za naprej prezirali vse namere o mažarizaciji, kakor odbijajo tudi vse, kar je hrvatskega. Sprejemajo pa vse od jedne in druge strani, kar pospešuje njihovo gmotno stanje, a škilijo najraje prek velike luke v odrešeno kraljevino. To je njihov ideal, kakor vseh iredentistov v naši državi. Dobra ogerska politika ne bi smela pri teh okolištinah zanemarjati koristij hrvatskega Primorja. Če ima ogersko-hrvatska nagodba zares kaj praktične vrednosti, morala bi se ravno na tem polju izvrševati: hrvatsko Primorje ne bi se smelo zanemarjati na korist jednega samega kraja, namreč Reke.

Prebivalstvo hrvatskega Primorja je pošteno, delavno in državi zvesto v vsakem pogledu, in kmalu boste videli, kakšnega tekmeca ste našli z ltko. Le s pomočjo Hrvatske se da zatreti v Primorju iredenta, žalibog, da naši državniki niso še v tem pogledu na jasnem. Zdaj je še čas, da se to zlo izkorení, ali morda bode kmalu prekasno. Mažari morajo svoje nazore o mažarskem morju spremeniti, kajti to morje je in ostane hrvatsko, a njihove gospodstvo dosega do njega samo po ogersko-hrvatski nagodbi, zategadel je pa tudi dolžnost zajedniške vlade, da skrbi za vse Primorje, ne pa samo za Reko. V prvem redu se more temu kraju pomoči z novo železnico, kakor je bila že prvotno projektirana na Senj in od tukaj na Reko. Po tej železnici bi se mogla roba voziti tudi po zimi brez zaprek, dočim drugi tir ne bode v zimskem času nič pomogel. Tudi vsi drugi projekti, da se vsi večji prezezi pokrijejo, na mestih postavijo zidovi itd., ne bi nič koristili, kajti ta železnica je izpeljana ravno čez take kraje, kjer pada največ snega in burja najhuje razsaja. Ko bi se izvela železnica na Senj, oživelo bi zopet vse Primorje, posebno pa luke Senj, Kraljevica in Bakar in staro blagostanje bi se povrnilo. Reka pri vsem tem ne bi mnogo zgubila, ali pa tudi nič, kajti promet bi se po dveh železnicah tudi znatno povečal.

S tem projektom bi bilo vprašanje o reški železnici rešeno na korist ogersko-hrvatski trgovini v prvem redu pa za hrvatsko Primorje. Seveda ogerski minister ni o tem niti besedice omenil in gotovo tudi ni nakanil v tem pogledu storiti kaj na korist hrvatskega naroda. Nebi li v tej zadevi naši poslanci v ogerskem zboru odprli usta ter jasno in odločno zahtevali od ogerske vlade, da se izvede omenjena proga v Primorje. Pustite vendar enkrat gentlemansko politiko, pa zahtevajte za hrvatski narod, kar mu pripada po nagodbi, katera je tako vaš ščit v vseh zadevah.

Politični pregled.

V Ljubljani, 2. maja.

1. maj se je vršil večidel mirno po svetu. Na Dunaju hodili so delavci v sprevedu po mestu in vzlasti po praterju. Pred zbornico so se ustavili ter klicali: „Živela splošna volilna pravica!“, „Na dan s splošno volilno pravico!“, „Živel osemurni delavnik!“ in „Proč s koalicijo!“ Pod arkadami vseučilišča pridružilo se jim je okoli 150 socijalno-demokratskih dijakov, ki so, ne meneč se za opominjevanje rektorjevo, šli z delavci po mestu. Vseh delavcev je bilo približno 40.000. Teh obhodov udeležili so se tudi delavski vodje in državni poslanec Pernerstorfer. Zastav niso smeli nositi. — V Opavi je bilo sedem delavskih shodov, ki niso kalili miru. — V Pragi so se sešli na 29 krajih. Vladal je pa tu, kakor po celem Češki, mir. — V mestih Bruselj,

Berolin, Rim, Pariz in Budimpešta je bilo vse mirno. — V Gradcu so imeli tri shode, katerih se je udeležilo okoli 3500 socijalnih demokratov. Vsprejele so se znane resolucije. — V Gö-tingu je šlo 5000 delavcev različnih strok z godbo okoli mesta; posamezna podjetja so bila spoznati po napisih. Na to so se podali v Niklasdorf, od koder so se pripeljali zvečer s posebnim vlakom. — V nekaterih mestih Stajerske so se udeležile delavske slavnosti tudi delavke.

Srbija. Garašanin je nekda brzojavno iz Pariza pozvan v Niš, da naprednjake pregovori za posojilo. Milan odpotuje, ko bode ta stvar rešena. Naprednjaki se ustavljajo nameravanemu posojilu, ker upajo doseči ugodnejše pogoje. Adresa, katero je v imenu skušnine prečital kralju predsednik Nikolajević je le opis prestolnega govora. Adresa naglašala potrebo, da se je obustavila prejšnja ustava iz l. 1888, odločno obsoja, da so kraljevi stariši morali iz dežele, zahvalja kralja, da je uvel red v državi, in izraža željo, da vlada z vsemi sredstvi skrbi za varnost življenja in imetja; naglašala tudi prijateljske razmere posebno s Turčijo in Avstrijo in popolno udanost kralju in vladi. — Kralja je posebno veselilo, da so se zbrali okoli njega vsi poslanci raznih strank.

Sedanji srbski položaj se slika v več listih jako temno. Zagotavlja se namreč, da se cela dežela pripravlja na boj proti prestolu, kajti radikali imajo sedaj tako moč, kakoršne še nikdar niso imeli. Nek odličen državljani je kralju nasvetoval, da skliče radikale v zbornico, kralj mu pa odgovori: „Rad bi jim izročil vladu, toda bojim se, da me poženo.“ — Garašanina so poklicali nazaj, da bo vplival pri naprednjaški stranki v skupščini na to, da se odobri predlog o posojilu. Kralj Milan ne odpotuje še tako kmalu, ker ima odpraviti ravno zdaj mnogo teženj.

Špantja ima z ustaši na Kubi več opraviti, kakor priznavajo španski listi, ki vedo povedati o novih zmagah španske armade. Razna poročila se ne vjemajo, gotovo pa je, da Martinez Campos jedino le z vojaško silo ne bode zatrl ustaje, ako vlada ne uvede boljše uprave. Campos je iz glavnega mesta Havane prišel v Santiago, odkoder hoče pričeti svoj bojni načrt proti ustašem. Ponavljajo se poročila, da Američani skrivaj podpirajo ustajo.

Cerkveni letopis.

Katolišk mednarodni zbor.

Od 25. do 28. junija t. l. se bode za sedme stoletnice sv. Antona Padovanskega vršil v Lizboni katolišk mednarodni zbor. — Razpravljalo se bode med drugim o naukih moderne antropologije, o nezavisni morali in njenih posledicah, o transfamizmu, o verskem pouku v šoli, o delavskem vprašanju, o potrebnosti duhovnih redov, osobito takih, katerim so poverjeni daljni misijoni, o delovanju po katoliškem tisku, o sredstvih, po katerih se ohranjuje in pospešuje vera in npravnost v bolnišnicah, ječah in po pravnica, o zakonih, tčočih se obhajanja praznikov, o pripravnem postopanju, da se pospešuje cerkveni poklic in se omogoči zveza katoliških močij celega sveta v obrambo cerkvenih pravic.

„La France Catholique“.

Misijon v Kamni gorici.

„Da bi le še dočakali sv. misijon“. Tako so zdihovali ob groznem potresu dobri Kamnogoričani. Terra tremuit! V trenutku, ko je Vsemogočni stresel zemljo v njenih podbojih, dvignilo se je tisoč in tisoč sre proti nebu proseč milosti. In marsikdo, ki ni čutil nobene ljubezni do Boga, ki je bil do cela zarit v ta svet, je zajokal, ko se je vse treslo, vse podiralo. St nomen Domini benedictum — tudi v tem. To je bila glasna in vse pretresujoča pridiga z nebes! Zato ponavljam: Šibe potresa reši nas o Gospod!

In te za božjo čast vnete Kamničane je rešil dobroti Bog kolikor tolko te strašne šibe, dal jim je dočakati milosti poln čas sv. misijona, ki se ga niso zastonj veselili, niso ga želeli samo z besedo — ne v dejanju so pokazali, da vedó ceniti tako poslanje božje. Prostorna farna cerkev je bila ves čas prenapolnjena vernih poslušalcev, ki so z največjo pazljivostjo in mnogokrat solznim očesom tako milim, do srca segajočim, pa tudi srce pretresujočim besedam. Pa so tudi možje zato ti naši gospodje misijonarji! Kaj jim trud, kaj pomanjkanje spanja, kaj druge neugodnosti, da le rešijo duše — pa so srečni. Zato so jim pa tudi iz dna zdaj tako

srečne duše hvaležni. Majhno sicer za svet tako plašilo, a tem večje za nebesa. Blagor Vam, qui reliquistis omnia! Pa tudi domačemu tako skrbnemu g. župniku — ovire dobremu delu so povsod — bo pozabljen ves trud, da le vidi ljubljene svoje zopet srečne ter opravljene z Bogom. Pisec teh vrstic mu je še posebej hvalo dolžan, ker so se premnogi njihovih župljanov vdeležili te lepe pobožnosti, upajmo z mnogim uspehom. Ne smem pa in ne morem pozabiti opomniti, da je to tako krasno slovesnost završil patron te fare premilostni gospod stolni prošt dr. L. Klofutar, ki se je nalašč zato k sklepu pripeljal iz Ljubljane, da razveseli Kamnogoričane ter s tem dá slovesnosti še pravi sijaj. Premilostni se je pač že pri svojem vходу v to vas prepričal, kakor ga vse visoko čisla od prvega veljaka do zadnjega kovača. Kako tudi ne! Saj se preblagi gospod patron ob vsaki priliki z veseljem in radodarno spominja svoje fare. Bog mu plačaj toliko ljubezen in gorečnost!

Prelepo se je vršila vsa pobožnost in dobrotno nebo je začetkom sv. misijona solnčne žarke pošiljalo na to faro kot žarke milosti božje temu božjemu delu — vmes pa je padal krotak dež, ki je razrahljal srca, da so srkala to milost božjo. In kar nas potrjuje v najboljši nadi — ob potresu razjarjeno nebo se je pri sklepnih procesiji ob solnčnem svitu zasmijalo ter nas tako zagotovilo sprave. Daj mili Bog, da obilni trud rodi trajnega sadu! —č.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 2. maja.

(Bogoslovci ljubljanski I. in II. leta), kateri lahko morejo, naj pridejo v torek, 7. maja, dopoldne v semenišče, da sprejmó neka navodila, pa še tisti dan začasno zopet odidejo domú.

Semeniško vodstvo.

(Darovi) Uredništvu „Slovenca“ so poslali: Č. g. M. Karba, župnik v Zrečah pri Konjicah 5 gld. in farniki v Žrečah 5 gld. 87 kr. za ponesrečene vsled potresa. — Namesto venca na grob pristrčno ljubljenu bratu Vojtehu Ribnikarju podarila je za po potresu poškodovane cerkve na Kranjskem gospa Franja Rusch v Tržiču 5 gld. — Č. g. Fr. Hrastelj, župnik v Ribnici na Štajerskem za poškodovane po potresu 10 gld. — Č. g. A. Požar, duhoven v Pregarijah pri Podgradu v Istri za poškodovane po potresu 5 gld. — Neimenovan duhoven in dve druge osebi iz tržaške škofije: za porušene cerkve pri sv. Jakobu v Ljubljani 50 gld., pri D. M. v Polji 50 gld., v Vodicah 50 gld., v Komendi in Suhadolih 75 gld.; za poškodovane uboge v Vodicah 50 gld., v Komendi 50 gld., na Mlaki v komendski fari posebej 15 gld., za pogo-relce v Toplicah 5 gld., za slov. šolo v Velikoven 5 gld., skupaj 350 gld. — Iskrena hvala in stotero Bog plačaj!

(Goriške novice.) S 1. majem se je preselil poštni urad iz Dolenje Tribuše na Slap, koder bo imel vsaki dan zvezo s Cerknem in Tolminom. — Pri soškem mostu se je hotel nekdo obesiti. Vrv se mu je pretrgala. Radovedneži so ga splašili, da je pobegnil. — V Dolu pri Ajdovščini je ubila strela nekega kmeta pretečeno soboto. — V Kronbergu se je posula streha z jednim voglom vred pri novej hiši. Je mogla biti že slabo zidana. — Za železnico čez Predil so prosili danes 2. maja Franc grof Coronini in drugi poslanci. — V Batih je izšla luna v noči potresa ob 3. uri po polnoči mesto ob 1. uri. Resnica ali optična prevara? — „Sloga“, goriški tednik je nehala izhajati.

(Stanovanje na razpolago.) Tudi pri nas v Hrenovicah čutili smo sicer potres, tudi škode nekoliko je napravil — a kaj pri nas. Iz hvaležnosti, da je ljubi Bog nas pred večjo nesrečo obvaroval, ponudim v našej kaplaniji kaki mirni družini, katera je vsled potresa brez strehe — tri prostorne sobe in kuhinjo, če treba, za celo leto brezplačno. Alojzij Puc, župnik v Hrenovicah na Notranjskem.

(Iz Št. Lorenca) ob Tem., 1. maja. Danes s 1. majem smo pričeli navadne šmarnice. Mej sv. mašo se vnamejo — kdo ve kako — šopki in drugi okraski na altarji in v petih minutah je zgorel ves okras na altarji ter altar močno osmodil. Preplašeni smo bili močno, druge posebne škode ni. — Potres tudi večkrat čutili — vendar hvala Bogu — dosedaj tu ni zdatne škode napravil.

(Iz Prage), dne 26. aprila. Modri očetje mesta Chlumčane niso bili zadovoljni z naslovom svojega rodišča, prekrstili so ga v Petršburk. Kako to

doni! — Sodniki imajo zopet neprijetno delo z nekimi ostanki omladine, tako zvanim „Vosi hnzdo“ (osje gnjezdo). Obravnave se vrše tajno. V shodih tega skoraj anarhističnega društva se je govorilo in pelo zoper cesarja in cerkev. — Za vašo grozno nesrečo po potresu se tu nabirajo mili darovi. Nabralo se bode precej veliko. Toda nekaj moram povedati. Dr. Engel se je bahal, da hoče češki narod kar najzdatneje pomagati, da se že vse vrejuje. A kaj se vrejuje? Narodni vodniki so kar tiho, vdajajo se drugim pravilom (Pospišil), prošnje, delo za Slovence prepuščajo vredništvom. Drugače se je skazal Nemec dr. Russ, ki je v Ljubljano odpotoval, da na lastne oči vidi vso nesrečo in svoje somišljenike navdušuje za pomoč. Naši narodni vodniki se vé nimajo toliko časa, da bi ga posnemali. Bog daj, da popravijo to nebržnost zasebniki!

(Spomladanske vojaške vaje) se vsled dovoljenja vojnega ministerstva letos na Kranjskem deloma ne bodo vršile. Od te so oproščeni vsi rezervisti in namestni rezervniki iz Ljubljane in okolice, dalje iz kamniškega in kranjskega okraja, ki so bili že poklicani ali določeni in bi imeli priti k vajam pred 1. avgustom t. l.

(Prvi dan majnika) praznovali so včeraj nekateri izletniki iz mesta na Gorenjem Rožniku s tem, da so se udeležili gori ob 5. uri sv. maše, katero je daroval jeden č. oo. frančiškanov, ter imel po maši primeren govor, otvorivši ž njim majnikovo Marijino slavnost.

(Včerašnji delavski praznik) 1. maj minul je v Ljubljani povse mirno in tiho.

(Srečkanje 1. maja.) Državne srečke od leta 1860. Glavni dobitki 300 000 gld. dobi serija 1996 št. 13; 50.000 gld. ser. 5744 št. 14; 25.000 gld. serija 15.877 št. 3; po 10.000 gld. ser. 3146 št. 7 in serija 13.809 št. 1; po 5000 gld. dobe naslednje srečke: serija 249 št. 3, ser. 1996 št. 3, ser. 6303 št. 1, ser. 6999 št. 14, ser. 8249 št. 16, ser. 9014 št. 15, ser. 9583 št. 9, ser. 10.055 št. 1, ser. 10.395 št. 1, ser. 14.127 št. 4, ser. 14.549 št. 14, ser. 15.877 št. 5, ser. 16.740 št. 11, serija 17.552 št. 9, ser. 18.909 št. 3. — Kreditne srečke: Vlečene so naslednje serije: 29, 122, 410, 446 571. 1020, 1158, 1259, 1336, 1404, 1933, 2164, 2596, 2654, 2735, 3344, 3782, 3964 in 4180. Glavni dobitki 150.000 gld. dobi serija 1933 št. 33, drugi dobitki 30.000 gld. ser. 3964 št. 50 in tretji dobitki 15.000 gld. pade na serijo 4180 št. 60.

Društva.

(Občeni zbor „Prve vipavske sadjarske zadruge“) vršil se bode dne 4. maja t. l. popoldne ob 3. uri v šolskem poslopju na Slapu z običajnim dnevnim redom. Ker so vse zadruge velicega pomena za povzdigo gospodarstva našega naroda, priporočamo torej svojim somišljenikom, da podpirajo tu zadrugo.

Telegrami.

Dunaj, 2. maja. Zbornica nadaljuje razpravo o davčni preosnovi. Glavni govornik Kramar zagovarja Gregorčičev predlog glede na isterske občine, skozi katere se vozi železnica. Poročevalec manjšine Steinwender priporoča manjšinin predlog. Poročevalec večine Abrahamovicz povdarja, da je odsekov predlog sklenjen po kompromisu; kolikor je bilo mogoče, se je oziralo na Dunaj. Govornik priporoča Siegmundov predlog gledé Istre, Goriške, Gradiške in Predarelske. Zbornica naj se odloči mej Siegmundovim in Fournierovim predlogom gledé davka za ladije. Predlog manjšine je bil odklonjen po imenih s 124 proti 79 glasovom.

Dunaj, 2. maja. Dunajski pomožni odbor je dosedaj za Ljubljano nabral 80.000 gld. Ugledni, bogati Dunajčani so na novo pristopili kot člani pomožnemu odboru.

Zader, 30. aprila. Nadvojvoda Rainer je danes nadzoroval deželno brambovske čete. Po obedu pri namestniku je odpotoval v Spljet.

Lvov, 30. aprila. Deželni odbor je sklenil nakazati ljubljanskim ponesrečenom 1000 goldinarjev iz deželne blagajne.

Krakov, 1. maja. Zaradi nepazljivosti železniškega osobja je trčil osobni vlak št. 17

s tovrnim vlakom. 23 popotnikov je lahko ranjenih.

Petrograd, 1. maja. Mesto Dubno v Volhiniji je pogorelo včeraj do polovice. Ker ni tukaj požarne brambe in nikakega gasilnega orodja, niso mogli ničesar rešiti.

Lipsko, 1. maja. Tukajšnja tovarna za čiščenje volne je včeraj do cela pogorela. 2000 delavcev je ob kruh.

London, 30. aprila. Iz Kobe se poroča, da sta se podala ruski in nemški poslanik iz Tokie v Kobo, koder bodeta razpravljala z ministerskim predsednikom in ministrom zunanjih zadev. Tudi francoskega poslanika pričakujejo v Kobi.

Umrli so:

30. aprila. Albina Pristov, narednikova hči, 2 meseca, Poljanska cesta 41, božjast. — Anton Treo, hišni gospodar, 53 let, Marije Terezije cesta 12, srčna hiba in vodenica.

1. maja. Rudolf Tičar, delavčev sin, 1 mesec, Cesta na loko, eclampsie.

V bolnišnici:

29. aprila. Marjeta Junc, uboga, 50 let, apoplexia.

V hiralnici:

29. aprila. Marija Matjaž, delavka, 82 let, marasmus senilis.

1. maja. Karolina Novak, šivilja, 24 let, plućnica.

Tuji.

30. aprila.

Pri **Slonu**: Žagar J. iz Prezida. — Sebusehny iz Trsta. — Mazel Iv. iz Ljubljane. — Žitnik iz Borovnice. — Pausar Ant. iz Dolenje Vasi. — Bremer A. iz Varaždina. — Braun Ana iz Celovca. — Christoph Ch. F. s Češkega. — Stoppar V. z Reke. — Goldscheider Sigm., Mayer Teodor z Dunaja. — Bohnhorst iz Bremena.

Pri **Maliču**: Pächter Adolf, Baumgartner Karol, Grell Ferd. in Burach Karol z Dunaja. — Schreyer Filip iz Grada. — Welebit Alojzij iz Svitave. — Kusya R. iz Prage.

Pri **bavarskem dvoru**: Bartelme Iv. iz Starega Loga.

Pri **Južnem kolodvoru**: Loschning Alojzij iz Celovca. — Schuller Fr. iz Ptuja. — Pelech Karol iz Žminja. — Pittini iz Brez. — Marco Demetrio iz Trsta.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokriče na 24 ur v mm
opazovanja		razkoma v mm	toplomera po Celziju		
7. u. jut.	742.2	7.2	sl. zapad	jasno	
12. u. pop.	741.7	19.1	sl. svzh.	del. oblak.	0.00
9. u. zveč.	741.1	14.9	sl. sever	jasno	

Srednja temperatura 13.9. za 2.6° nad normalom.

Razglas.

Na podlagi sklepa z dné 25. aprila 1895 od dala se bode na **javni minuendni dražbi**

dné 4. maja t. l. dopoldne ob 10. uri v mestni dvorani

zgradba poslopja za c. kr. finanč. urade v Novem Mestu

cenjena na **24.514 gl. 04 kr.**

Delo se bode oddalo ali skupno, ali po strokah, s tem pristavkom, da more delo voditi le postavno vsposobljen veščak.

Dela so posamezno proračunjena:

1. zidarsko in težaško delo	13957 gl. 51 kr.
2. kamnosložsko delo	286 " 78 "
3. tesarsko delo	3768 " 40 "
4. mizarsko delo	1817 " — "
5. ključavničarsko delo	2548 " 75 "
6. kleparsko delo	450 " 60 "
7. pleskarsko delo	470 " — "
8. steklarsko delo	277 " — "
9. pečarsko delo	938 " — "

Skupaj 24514 gl. 04 kr.

Vsak ponudnik mora predložiti 10% vadij, če stavi ponudbo za vsa dela od vse cene, če za posamezna, od dotičnih proračunskih svot.

Načrti, proračuni in pogoji so razporeženi v uradnih urah v mestni pisarni na ogled.

Mestno županstvo v Novem Mestu,

dné 28. aprila 1895. 287 1—1

Zahvala.

Blagorodni gospod deželni poslanec Feliks Stegnar in prečast g. župnik Alojzij Bobek darovala sta katoliški delavski družbi v Idriji več jako koristnih knjig. Za prelepi dar, kateri bode bralcem izvestno mnogo koristil, izreka obema blagima dobrotnikoma svojo najtoplejšo zahvalo

odbor katol. delavske družbe v Idriji.

Za pokrivanje

kakor tudi

za kritje barak

ponujamo v vsakej tudi največji množini po najnižjih cenah

prima in secunda

zarezane

strešnike

(Strangfalzziegel)

kakor tudi nepremočni

strešni klej

250 6 (Dachpappe)

zavoj (to je 10 □ metrov) od 1 gl. 50 kr. do 2 gl. 50 kr.

in

nasade za dimnike

J. J. Vidic & Comp.

Pomladni Glasi

posvečeni slovenski mladini.

Uredil in založil

Frančišek Finžgar.

Krasna mladinska knjižica!

5. zvezek.

Cena vezanim 35 kr., broširanim 25 kr.

Po pošti 5 kr. več.

Dobivajo se v semenišču pri Fr. Finžgarju, v Katoliški Bukvarni v Ljubljani, pa pri Jan. Krajcu v Novem Mestu in pri D. Hribarju v Celju. — Tudi se lahko še dobi II., III. in IV. zvezek.

Lepo darilo otrokom ob raznih prilikah!

Ravnohar je izšla knjižica in se dobiva v knjigarni M. Fischer-jevi na Kongresnem trgu v Ljubljani:

Grozni dnevi potresa v Ljubljani.

286 2-1

— J. R. — Opisani od očitvidca. —

Z ilustracijami po fotografijah iz atelierja „Helfer“.

Cena 25 kr., po pošti 27 kr.

Naznanilo.

Bančni in menjalnični zavod

J. C. Mayer

v Ljubljani

281 2—2

usoja si naznanjati, da uraduje od 1. maja letos nadalje zopet v prejšnjem lokalu

v Špitalskih ulicah.

Vezi za zidovje

dobé se najhitrejšé in po znižani ceni

pri

272 5—2

J. Spreitzer-ju

ključarju

Kolodvorske ulice št. 22 v Ljubljani.

Najbolje priporočena

za preskrbljenje vseh

v kurzem listu

zaznamovanih

menic in vrednostij

Menjalnica bančnega zavoda

Schelhammer & Schattera

Wien,

I. Bezirk,

Stefansplatz

Nr. 11, Parterre.

PRIPOROČILNA NAZNANILA

domačih konservativnih obrtnikov in trgovcev, katera naj oenja naši naročniki in čitatelji „Slovenca“ blagovolijo uvaževati.

Anton Presker
krojač v Ljubljani, Sv. Petra cesta 16
priporoča se čast. duhovščini in sl. občinstvu
za izdelovanje vsakovrstne obleke
V zalogi ima tudi narejene obleke
za gospode in dečke. — Obleke od 7 gld.
50 kr. do 24 gld., površnike od 6 gld.
50 kr. do 22 gld., nepremočljive haveloke
od 7 gld., 50 kr. do 12 gld., haveloke iz
veljblodove dlake (Kameelhaar) od 12 gld.
do 17 gld., mantile in plašče za gospe itd.
Naročila za izdelovanje oblek po meri
izvršujejo se točno in po poljubnem kroju.
Za dobro blago se jamči.

Uradne
in trgovske
KOVERTE
s firmo priporoča
KAT. TISKARNA
v Ljubljani.

Josip Tomec
usnjar in zaloga usnja
v Ljubljani
Streliške ulice
priporoča preč. duhovščini in slav. občinstvu
trpežno doma strojno
usnje za vsakovrstno
porabo, po nizki ceni.

Laneni firnež
najboljše kakovosti, dobiva se pri
Adolfu Hauptmannu
tovarna za firnež
v Ljubljani, Sv. Petra cesta.
Ilustrovani ceniki potrebnih za obrtništvo, šolo in za
dom zastoj in franko.
Prodaja na debelo in drobno.

Karol Dostal
tapetnik
v Ljubljani, Sv. Petra cesta 31
se priporoča v najkvalitetnejše izvrševanje
vseh v svojo stroko spadajočih del, kakor
modrocev na peresih, žimnic, garnitur itd.
Cene nizke.

Janez Dogan
mizarski obrt in zaloga pohištva v Ljubljani
Dunajska cesta v Medjatovi hiši
priporoča preč. duhovščini in sl. občinstvu
svojo izvrstno urejeno
zalogo divanov, žimnic, omar, stolov,
postelj itd.
Cenilniki s podobami so franko na
razpolago.
Najnižje cene, izborna blago.

Valentin Šubic
podobar in pozlata v Poljanah nad
Škofjo Loko
priporoča se preč. duhovščini in cerkvenim
predstojništvom v izvrševanje vsakovrstnih
podobarskih del
z zagotovilom poštenega in solidnega dela po možno
nizki ceni.

J. Kopac
svečar v Gorici,
Voščarna Prodajalnice
Solčanska cesta 9, Gospodarska ulica
priporoča veleč. duhovščini, cerkv. oskrb-
ništvom ter sl. občinstvu garantirane, pristne
čebelno-voščene sveče
kg. po gld. 2-45. Sveče slabijih vrst za
pogrebe in drugo uporabo prav po nizki
ceni. V veliki izbiri so tudi voščeni zvitki,
okrašeni in preprosti po najnižji ceni.

Valentin Accetto
zidarski mojster
v Ljubljani, Opekarska cesta št. 55
priporoča se preč. duhovščini in slavnemu
občinstvu, podjetnikom in društvom v vsa
— v zidarsko stroko spadajoča dela —
bodisi novih stavb, cerkvenih in zasebnih
poslopij, kakor tudi vsakovrstna poprav-
ljanja, vzdavanja in postavljanja lončenih
štedilnih ognjišč, polaganje vsakovrstnega
tudi cerkvenega tla, vse po najnižji ceni.

Matija Horvat
čevljarški mojster v Ljubljani, sv. Petra cesta 32
priporoča se preč. duhovščini in slav. občinstvu
v naročanja raznovrstnega
obuvala
katera izvršuje cenó, pošteno, iz zanesljivega blaga
od najpreprostejših do najfinjših oblik.

JOSIP ŠUBIC
kipar v Gorenji vasi nad Škofjo Loko
priporoča se preč. duhovščini in slav.
občinstvu za izdelovanje
kipov iz lesa in kamena, novih
oltarjev iz lesa in marmor-cementa
v vsakojakem slogu; dalje v prenavljanje
starih oltarjev in drugih predmetov zago-
tavlja joče kar najnatačnejšo izvršitev in
nizko, delu primerno ceno.

Alojz Zorman
trgovina z moko
v Ljubljani, Florijanske ulice št. 7
priporoča vsakovrstno moko po različni
ceni, otrobe, koruzo in koruzno moko.
Prodaja na drobno in debelo ter zago-
tavlja uljudno postrežbo.

Uljudna, najbolje utemeljena prošnja!

Grozna elementarna nesreča, katera je skoro razdejala belo našo Ljubljano, zadela je najbolj one sloje, koji si morajo z delom svojih rok služiti kruha — to pa so mali obrtniki in njih pomočniki — da preživijo sebe in obilne svoje družine. Da že sedaj nekateri obrti — razven stavbenih — pogrešajo naročil in s tem nujnega zasluga, je istina, kaj pa bo še-le v najbližji bodočnosti! S strahom nas napolnjujejo posledice, katere je povzročil grozovit potres. Prosimo torej prav uljudno: Blagovolite naj velečastiti in spoštovani naročniki in čitatelji „Slovenca“ pri naročilih ozirati se v prvi vrsti na obrtnike in trgovce, kateri se pod skupnim naslovom „MALA OZNANILA KONSERVATIVNIH NARODNIH OBRTHNIKOV“ vže diže časa v tem listu priporočajo.

Velepospotovanjem
Zgoraj priobčeni inserenti.

Več po 2/3, palev debelih smrekovih
dil in strešnih lat
prodá tudi na drobno prav po ceni
Jos. Paulin
283 3—2 v Ljubljani, Marijin trg št. 1.

Posestvo na prodaj.
Hiša, gospodarska poslopja in
28 orolov zemlje prodá se iz proste
roke zaradi starosti in bolehnosti gospodar-
jeve. Gozdi so zaraščeni, njive in vse drugo
v dobrem stanu. 257 5—3
Več poizvé se pri **Antonu Malenšek-u**,
posestniku v Spodnjih Pirničah hiš. št. 20.

Glasovire
prodaja in izposoja
za Dunaj in v provincije
A. Thierfelder, Dunaj, 7/3 Burgg. 71.
Največja zaloga
glasovirov, pianinov in harmonijev.
Prodaja za gotovo in na obroke. — Najemščina nizka.

Lekarna Trnkóczy, Dunaj, V.
Sirup iz planinskih zelišč
tudi
prsni, pljučni in kašljek sok
imenovan, prirejen iz
planinskih zelišč in lahko razstop-
ljivega vapnenega železa.
Steklenica z navodilom o porabi 56 kr.,
13 steklenic 5 gld.
Dobiva se pri 565 27
Ubaldu pl. Trnkóczy-ju,
lekarnarju v Ljubljani.
Pošilja se z obratno pošto.
Lekarna Trnkóczy v Gradcu.

Cement
železniške šine, štorje za obivanje stropov,
železo za vezi in traverze, železno, cinkasto
in pocinkano ploščevino, kovanje za okna
in vrata ter vse, kar se potrebuje za stavbe
priporočata po jako nizkih cenah
Stupica & Mal
trgovina z železnino in specerijskim blagom
v Ljubljani, Marije Terezije cesta šte. 1.

Dunajska borza.

Dne 2. maja.			Dne 1. maja.			Kreditne srečke, 100 gld.		
Skupni državni dolg v notah	101	gld. 35	4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	151	gld. 75	4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	140	—
Skupni državni dolg v srebru	101	30	5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	164	—	Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	17	25
Avstrijska zlata renta 4%	123	75	Državne srečke l. 1864, 100 gld.	198	—	Rudolfove srečke, 10 gld.	24	50
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101	55	4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99	75	Salmove srečke, 40 gld.	71	50
Ogerska zlata renta 4%	123	30	Tisne srečke 4%, 100 gld.	149	—	St. Genois srečke, 40 gld.	73	—
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	99	15	Dunavske vravnave srečke 5%	132	50	Waldsteinove srečke, 20 gld.	54	—
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1083	—	Dunavsko vranavno posojilo l. 1878	108	50	Ljubljanske srečke	—	—
Kreditne delnice, 160 gld.	401	—	Posojilo goriškega mesta	111	25	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	169	25
London vista	123	25	4% kranjsko deželno posojilo	99	25	Akcije Ferdinandove sev. železn., 1000 gld. st. v.	3620	—
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	59	72 1/2	Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	99	96	Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	567	—
20 mark	11	95	Prioritetne obveznice državne železnice	223	50	Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	105	75
20 frankov (napoleonor)	9	69	„ „ južne železnice 3%	170	50	Dunajskih lokal. železnice delniška družba	73	54
Italijanski bankovci	46	15	„ „ južne železnice 5%	133	—	Montanska družba avstr. plan.	86	—
C. kr. cekini	5	73	„ „ dolenskih železnice 4%	98	50	Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	174	—
						Papirnih rubljev 100	131	—

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanje za zgube pri izrebanjih, pri izrebanju
najmanjša dobitka.
Kulantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba
„MERCUR“
Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvareh,
potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih
papirjev in vestni sveti za dosego kolikor je mogoče visocega
obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnice.